

Trwający XXI wiek określany jest wiekiem miast. To w aktualnym stuleciu odbywają się zmiany w postrzeganiu odpowiedzialności za otaczający nas świat, społeczeństwo czy środowisko. Wielka migracja ludzi do metropolii i wzrastający wskaźnik urbanizacji na całym świecie wskazują, że zmiana dzieje się na naszych oczach. Trend ten powoduje, że miasta zaczynają odgrywać coraz istotniejszą rolę w kształtowaniu dziedzin i sektorów jak dotąd zarezerwowanych wyłącznie dla podmiotów państwowych, w tym m.in. relacji międzynarodowych i współpracy na takich płaszczyznach jak ochrona środowiska, programy edukacyjne czy transport miejski. Jednak współpraca ta jest zjawiskiem dziejącym się niejako w tle wielkiej polityki, na uboczu zdarzeń pokazywanych w mediach czy na marginesie zainteresowania opinii publicznej. Tymczasem spośród prawie 900 europejskich miast, duża część utrzymuje od kilkudziesięciu lat zaawansowane stosunki międzynarodowe z innymi miastami na kontynencie europejskim. Coraz częściej także, wraz z postępującą globalizacją, miasta poszukują partnerów poza granicami Starego Kontynentu, bardzo często w Azji. W ostatnich latach widać wyraźny trend w poszukiwaniu partnerów wśród miast chińskich, których rozwój jest w nieprawdopodobnie szybki, a wręcz fascynujący.

Celem projektu jest zatem zbadanie skali współpracy pomiędzy miastami państw należących do Unii Europejskiej (UE), a tymi znajdującymi się w Chińskiej Republice Ludowej (ChRL). Państwo Środka jest dziś, zaraz za Stanami Zjednoczonymi, liderem gospodarczym rzucającym światu wyzwanie w dziedzinie najnowszej technologii, rozwoju społecznego, militarnego i kulturowego. Państwo to rozwija swoją potęgę w wymiarze międzypaństwowym m.in. za pomocą realizowanej właśnie Inicjatywy Pasa i Szlaku, ale promuje także współpracę chińskich prowincji oraz poszczególnych miast z ich międzynarodowymi odpowiednikami. Ponieważ ChRL i Unia Europejska są sobie najbliższymi partnerami w sensie gospodarczym, władze w Pekinie dostrzegają realną potrzebę zwiększenia międzynarodowej roli miast w dialogu z Europą. Czy podobne podejście prezentują jednak władze państw członkowskich UE lub brukselscy urzędnicy?

Pytanie to jest ważne, gdyż bo zagadnienie dyplomacji miast jest wciąż słabo opisane w literaturze naukowej, a już zupełnie brak jest badań kompleksowo opisujących współpracę miast europejskich z chińskimi. Rola miast jest zazwyczaj pomijana w większości opracowań dotyczących strategii, narzędzi, celów i działań polityki zagranicznej. Tymczasem rosnące znaczenie wielopoziomowego sprawowania rządów we współczesnym świecie wydaje się dowodzić, że może to być zasadniczy błąd. Miasta stają się coraz częściej aktorami subpaństwowymi na arenie międzynarodowej, a ich znaczenie zdecydowanie wzrasta. Zatem ich działalność na globalnej scenie wydaje się zagadnieniem niezmiernie interesującym i implikującym szereg pytań.

Naszym dążeniem jest znalezienie odpowiedzi na kwestie dotyczące m.in. tego, jaki jest model współpracy między miastami europejskimi i chińskimi? Jakie są decydujące czynniki dla udanej współpracy z ChRL? Jaka jest rola instytucjonalizacji (tj. istniejących umów, biur za granicą itp.) dla tego procesu? W jakim stopniu dyplomacja krajowa jest skoordynowana z polityką regionalną i europejską wobec Chin? Oraz jakie są cele miast europejskich w ich relacjach z chińskimi odpowiednikami?

Nasze badania podzielone zostaną na trzy etapy. Pierwszy z nich dotyczyć będzie stworzenia ankiety rozesyłanej do wszystkich miast Unii Europejskiej (powyżej 50.000 mieszkańców) – na podstawie uzyskanych odpowiedzi stworzymy mapę miast, które prowadzą czynną współpracę z miastami chińskimi. W drugiej części projektu prowadzić będziemy badania metodą studium przypadku w wybranych dziesięciu miastach - różnych pod względem wielkości, potencjału demograficznego i ekonomicznego - by dowiedzieć się, jakie motywy napędzają ich współpracę z Chinami. Natomiast w części trzeciej, w oparciu m.in. o wywiady z przedstawicielami Komisji Europejskiej oraz Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, spróbujemy określić znaczenie rolę jaką odgrywają miasta w polityce UE wobec Chin.

Efektom naszych badań będzie przygotowanie dwóch artykułów naukowych opisujących wybrane zagadnienia prowadzonych badań oraz książki prezentującej całościowe wyniki projektu.

Nasz projekt przyczyni się nie tylko do lepszego zrozumienia mało zbadanego aspektu współpracy europejsko-chińskiej, ale może też wpłynąć na lepsze polityczne wykorzystanie miast w polityce zagranicznej państw członkowskich i samej Unii Europejskiej. Rosnące w siłę miasta mogą być ważnym instrumentem politycznym. Uwzględniają to w planowaniu politycznym Chińczycy, może warto, żeby bardziej zaczęli uwzględniać również Europejczycy.